

HYT:n jäsenlehti

HUART Member bulletin

2/2018

Juttusarja yliopiston työtiloista

Strike at UK universities

Agorassa keskusteltiin
sananvapaudesta, hyvästä
tieteellisistä käytännöistä ja
tutkijoiden kohtaamasta häirinnästä

Helsingin yliopiston tieteentekijät -
Forskarföreningen vid Helsingfors universitet

SISÄLTÖ

JULKAISIJA:
Helsingin yliopiston
tieteentekijät
/ Forskarföreningen vid
Helsingfors universitet ry
/ The Helsinki University
Association of Researchers
and Teachers (HUART)

PL 53 (Fabianinkatu 28)
00014 Helsingin yliopisto

TIEDOTUSVASTAAVA/
PÄÄTOIMITTAJA:
Olli-Pekka Kasurinen
hyt-tiedotus@helsinki.fi

TAITTO:
Gritten Naams

KANNEN KUVA:
Gritten Naams

Tietoa jäseneksi
liittymisestä ja
osoitteenmuutokset:
hyt-toimisto@helsinki.fi

KOTISIVU:
www.hyt-ry.fi

HYT FACEBOOKISSA:
www.facebook.com/
HelsinginYliopiston-
Tieteentekijat

HYT TWITTERISSÄ:
@HytHuart

ISSN 2343-189X (verkkoversio)

4 - Puheenjohtajan palsta

5 - Pääluottamusmiehen palsta

6- Juttusarja yliopiston työtiloista

8 - Agorassa keskusteltiin
sananvapaudesta, hyvästä
tieteellisistä käytännöistä
ja tutkijoiden kohtaamasta
häirinnästä

10 -Tieteentekijöiden liiton ja
Professoriliiton kevätseminaarissa
pohdittiin, kuinka yliopistoista
saadaan Suomen parhaita
työpaikkoja

12 - Strike at UK universities

14 - Eurodoc Conference
2018 discussed topical issues
concerning the early career
researchers' career prospects

Photo by [Luca Idrobo](#)

HUART's vice-chair Tommi Kokkonen (on the right) at Eurodoc Conference 2018, where topical issues concerning the early career researchers' career prospects were discussed.

Read more about Eurodoc Conference 2018 on page 14!

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

LUKUVUOSI PÄÄTTYY, UUDISTUNEEN JOHDON AIKAKAUSI ALKAA

Linda Hart

Helsingin yliopistolla on ollut uusi hallitus vuoden 2018 alusta lähtien, ja uusi rehtori Jari Niemelä aloittaa viisivuotiskautensa elokuun alussa. Vielä ei Helsingin yliopisto ole nähnyt sitä päivää, että rehtoriksi olisi valittu nainen, vaikka kisassa oli useita hyviä hakijoita. Hallituksen puheenjohtajana toimii maamme entinen valtionpääministeri, presidentti Tarja Halonen ja varapuheenjohtajana Ulkopoliittisen instituutin johtaja Teija Tiilikainen. Yliopistomme hallituksen johdossa on siis erittäin korkean tason oikeus- ja yhteiskuntatieteellistä osaamista – ulkopoliitikasta puhumattakaan, sikäli kun se tulisi tarpeeseen yliopiston luotsaamisessa instituutina.

Kuten tiedämme, myllerrysten aikakausi on kestänyt Helsingin yliopistossa jo pitkään. Nostan keväällä esiin kaksi, ilmitasolla toisiinsa liittymättömältä vaikuttavaa asiaa. Kevään työtaistelu oli koitos, joka onneksi jäi lyhyeksi eikä siitä toteutunut kuin ensimmäinen pistelakko Helsingin yliopistossa. Helsingin yliopiston lakko-organisaatio on saanut kiitosta ei vain Tieteentekijöiden liitosta vaan myös neuvottelujärjestöstämme Jukosta. Tämä oli esillä HYT ry:n lakkokarokassa 7. toukokuuta. Työtaistelun aikana ainakin työntekijäpuolella aktiivisesti pohdittiin, miten Helsingin yliopiston hallitus näki tilanteen, ja miten se voisi olla vaikuttamassa Sivistystyönantajien viiteryhmissä ja muillakin areenoilla tilanteen kohentamiseen. Toivottavaa olisi, että sekä valtakunnallisessa yliopistosektorin neuvottelukulttuurissa että yliopiston sisäisessä johdon ja henkilöstön välisessä toiminnassa työtaistelu nähtäisiin jännitteiden kliimaksina, jonka jälkeen liennytys olisi

tarpeen, eikä uuden, vastakkainasettelusta ammentavan neuvottelukulttuurin alkupisteenä.

Eräs esillä ollut ja arkipäivän työskentelyolosuhteisiin vaikuttava asia on työskentelytiloista säästämisen. Esimerkiksi humanistinen tiedekunta on vähentämässä 80 000 m² strategiakauden loppuun mennessä, ja tänä keväänä Topelia-rakennuksen tutkijat ovat vastustaneet tutkijayhteisöjen hajottamista tilansäästösuunnitelmissa. Kuten usein käy, prosessin alussa apurahatutkijat, jotka muodostavat huomattavan osan monesta tutkimusyhteisöstä, olivat jääneet tiedotuksesta paitsi. Asiassa on ollut asianosaisten tutkijoiden omaa liikehdintää ja mm. työskentelydemonstraatio Porthanian edessä 16. toukokuuta. HYT ry julkaisi asiassa kannanoton, painottaen henkilöstön ja tutkimusyhteisöjen jäsenten osallistamista prosesseihin, jotka vaikuttavat heidän työskentelyoloihinsa, johon humanistisen tiedekunnan dekaani myös vastasi perusteellisesti, pyytäen tutkijoita osallistumaan prosessiin.

Mitä tulee sekä koko yliopistosektorin työmarkkinakenttää että paikallisen tason muutoksia koskeviin prosesseihin ja neuvotteluihin, niin suuremman tason avoimuus, ahkera tiedottaminen ja osallistaminen ovat ainoita mahdollisia lääkkeitä, millä asianosaiset on mahdollista saada hyväksymään muutosten, säästöjen ja uudenlaisten järjestelyiden tarpeellisuus. HYT ry suunnittelee syksyille ”korkean tason” Agora-tapahtumaa, yritämme saada paikalla hallituksen puheenjohtajan, rehtorin tai molemmat! Käsiteltävät aiheet liittyvät varmasti tutkijoiden ja yliopistolaisten työskentelyolosuhteisiin uudistuneen johdon alla. •

PÄÄLUOTTAMUSMIEHEN PALSTA

Tiina Niklander

Nyt on taas aika hetki levähtää ennen syksyllä alkavaa seuraavaa lukuvuotta. Muistakaa, että jokaiselle koko vuoden työssä olleelle kuuluu kunnon loma tai työstä vapaa kausi. Konaistyöajassa oleville henkilöillekin pitää järjestää vuoden mittaan riittävästi työstä vapaita jaksoja, joista vuosilomalakia mukaillen ainakin kahden viikon yhtäjaksoinen kausi pitäisi sijoittaa kesälle.

Pääluottamusmiehet ja yliopiston johto ovat tavanneet kerran kuussa yliopisto yhteistoimintakokouksissa. Näissä on keskusteltu mm. työnantajan saldovapaa käytäntöihin toukokuussa jo tekemistä muutoksista. Asialistalla on myös ollut tulossa oleva mobiilijärjestelmä.

Uudesta toimintamallista ja järjestelmästä työsuunnitelmien tekemiseen on ollut keskustelua useammassakin työryhmässä ja myös yhteistoimintakokouksissa viimeisen parin vuoden aikana. Nyt sitten tämä uusi SAP lomake on käytössä suurimmalla osalla opetus- ja tutkimushenkilöstöä ensi lukuvuotta koskien. Suurin osa tiedekunnista otti lomakkeen käyttöön jo tänä vuonna. Lopuillekin se on tulossa käyttöön ensi vuonna. Lomake ei merkittävästi poikkea aiemmasta Solen lomakkeesta. Joissakin yksiköissä Solessa on ollut yksityiskohtaisempi lomake ja enemmän tilaa omille muistiinpanoille, mutta joissakin taas tämä uusi on yksityiskohtaisempi. Näiden lomakkeiden pohjalta yliopiston tavoitteena on tulevaisuudessa saada tietoa koulutusohjelmille opettajien suunnitelmista.

Edelleen iso ongelma monelle työntekijälle on työsuhteen määräaikaisuus ja epävarmuus. Yliopisto

ei halua väitöskirjatutkijoita ja tutkijatohtorivaiheessa olevia tutkijoita pysyviin työsuhteisiin, vaan katsoo, että näissä tehtävissä ei ole tarkoitus pysyä loputtomasti. Valitettavasti tätä samaa perustelua käytetään myös yliopistotutkijoille, vaikka yhä useampi tutkijaa ei pääse tästä eteenpäin, kun professuureja ja jopa saman tasoisia pysyviä yliopistonlehtorin paikkoja on huomattavasti vähemmän tarjolla. Moni kuitenkin jatkaa yliopistolla projektista toiseen, jolloin työsuhteen pitäisi olla vakituinen. Tässä on vielä paljon tehtävää, jotta nämä työsuhteet olisivat pääsääntöisesti vakituksia.

Nämä määräaikaisten työsuhteiden toteutaminen toistaiseksi voimassaoleviksi ovat ehdottomasti suurin paikallisneuvottelujen teema. Ennen pääluottamusmiehen ja työnantajan välistä paikallisneuvottelua on henkilö usein jo itse yrittänyt saada asiaa järjestymään oman esimiehen välityksellä. Jos paikallisneuvotteluissa jäädään erimielisiksi, niin sitten asia siirtyy liittotasolle, eli JUKOn neuvottelija käy näitä sitten läpi Sivistan edustajan kanssa.

Hyvää kesää! •

JUTTUSARJA YLIOPISTON TYÖTILOISTA

Tapani Kaakkuriniemi & Laura Kortesoja

Yliopiston tila-asiat ovat herättäneet keskustelua useaan otteeseen viime vuosien aikana. Sen jälkeen kun Kaisa-kirjasto valmistui syksyllä 2012, Helsingin yliopiston tila- ja kiinteistökeskus on päätyntä käsitykseen, että yliopistolla on lattianeliöitä aivan liikaa, ja se on käynnistänyt prosessin, jossa tiloja myydään pois ja henkilökuntaa pakataan tiuhemmin jäljellä oleviin tiloihin. Tämä tarkoittaa yhä enemmän muuttoa suurempiin huoneisiin, joissa työskentelee useita henkilöitä. Se puolestaan vaatii sopeutumista, työprosessien uudelleen järjestämistä ja muutoksia työntekijöiden asenteissa ja vaatimuksissa. HYT päätti tehdä juttusarjan aiheesta. Kolmiosaisessa juttusarjassa kuullaan puheenvuoroja eri näkökulmista yliopiston tilankäyttöön liittyen. Tässä numerossa kuullaan postdoc-tutkija Heidi Haapoja-Mäkelän ja apurahatutkija Julia von Boguslawskin käyttäjäkokemuksia.

Heidi Haapoja-Mäkelä postdoc-tutkija

Perinnemusiikin postdoc-tutkijan Heidi Haapoja-Mäkelä sanoo työprosessinsa olevan yliopiston keskustakampuksella hyvin tyypillinen: tutkimuksen tekeminen työpöydän ääressä.

— Työpöytäni on tutkijasalissa, jossa työskentelee vakituisesti kuusi ihmistä. Sali on suhteellisen tilava, Haapoja-Mäkelä sanoo. Suurehkossa salissa muiden kanssa työskentely ei häiritse hänen keskittymistään.

— Pystyn keskittymään tutkijasalissa työhöni ihan hyvin. Kuuntelen usein työskennellessäni tavallisilla kuulokkeilla musiikkia Spotifystä, se auttaa keskittymään ja sulkee ylimääräiset äänet pois.

Puhelinkäytänteistä ei ole tutkijoiden kesken mitään virallista sopimusta, mutta sanaton sopimus on, että lyhyet puhelut voi hoitaa tutkijasalissakin. Pidemmät ja yksityisasiat mennään juttelemaan käy-

”Kuuden ihmisen työtilassa on opittu työskentelemään.”

tävään, jossa on nojatuoleja. Työtilassa jokaisella on omat ”loosit”, joita ympäröivät kirjahyllyt ja matalahkot sermit.

Monen ihmisen yhteistä työtilaa ei pidä kuitenkaan ajatella niin, että se vain rajoittaa tai estää kommunikointia. Hyviäkin puolia siinä on.

— Sujuva kommunikointi kollegoiden kanssa on ehkä tutkijasalin paras puoli: työasiat ja erityisesti mieltä askarruttavat ongelmat saa purettua heti. Lainaamme myös usein toistemme kirjoja ja vinkkaamme toisillemme kiinnostavista tutkimusartikkeleista ja tapahtumista samantien musiikintutkija kertoo.

— Tämä kuitenkin on mahdollista vain, koska olemme saman oppiaineen tutkijoita. Keiden tahansa kanssa tämä olisi haastavaa! — Hän antaa työtilalleen kouluarvosanan 8/10.

Kuva: Julia von Boguslawski

Julia von Boguslawski – apurahatutkija

“Olen tyytyväinen nykyiseen tilaan. Sieltä minun ei ole ikinä tarvinnut jäädä pois, että saan keskittyä.”

Julia von Boguslawski on apurahalla oleva neljännen vuoden väitöskirjatutkija uskontotieteen oppiaineessa. Hän tekee suomalaisen uskonnollisuuden historiaan liittyvää tutkimusta. Ensimmäisen apurahavuoden von Boguslawski vietti ilman työtilaa. Tämä oli hänen mukaansa erityisen raskasta siitä syystä, että yhteys muihin oman alan tutkijoihin oli huono.

Nykyään von Boguslawski työskentelee Tope-liassa, joka on ollut viime aikoina paljon esillä työtila-asoiden vuoksi. Apurahatutkijoiden joukko on jäänyt työtilakeskusteluiden ulkopuolelle. Lisäksi on monia väitöskirjatutkijoita jotka vasta hakevat rahoitusta – he ovat erityisen heikossa asemassa työyhteisössä ja kokonaan ilman työtiloja. Jatkossa apurahatutkijoiden asema tulisi ottaa paremmin huomioon, von Boguslawski selventää.

Von Boguslawski jakaa työhuoneensa toisen väitöskirjatutkijan kanssa. Huoneeseen mahtuu kirjahyllyt ja kaksi työpöytää vierekkäin. Ennen nykyistä työtilaa von Boguslawski työskenteli neljän hengen avotilassa, jossa ei ollut sermejä eikä omia työpisteitä tai tietokoneita. Vanhaan työtilaan verrattuna nykyinen työtila tukee työntekoa huomattavasti paremmin, sillä kahden hengen huoneessa oma työpiste ja vähemmän häiriötekijöitä. Kumminkin tekevät pääosin kirjoitustyötä ja oma aineistokin koostuu hiljaisista dokumenteista. Von Boguslawski kertoo olevansa tyytyväinen nykyiseen tilaan ja toteaa, ettei sieltä ole ikinä tarvinnut jäädä pois siksi, että saisi keskittyä.

Puhumme paljon kirjoista. Von Boguslawskin päivät kuluvat vaihtelevasti erilaisten arkistojen ja oman työpöydän ääressä. Historian tutkijan aineistot koostuvat usein arkistoiduista dokumenteista ja kirjallisuudesta, joita ei ole saatavana sähköisesti. Työn kannalta on olennaista, että sekä aineisto että muu kirjallisuus on työhuoneessa käden ulottuvilla.

Kirjoilla on muitakin funktioita – avotilassa kirjahyllyt toimivat näköesteinä oman ja vieressä ole-

van kollegan työpisteiden välissä. Von Boguslawski tuo esiin myös kirjojen merkityksen ohjauksessa. On kätevää, kun ohjaaja voi havainnollistaa kertomaansa kirjojen avulla tai antaa ohjattavalle kirjan lainaksi suoraan kirjahyllystään.

Keskustelut työkaverin kanssa liittyvät usein muuhun kuin työn sisältöön. Molemmat tutkijat tekevät työtä itsenäisesti, mutta kollegan kanssa on mukava vaihtaa kuulumisia päivän lomassa. Myös hiljainen tieto liikkuu työhuoneessa. Von Boguslawski kertoo, että työkaverin kanssa jaetaan tietoa väitöskirjan työvaiheista ja oman alan ajankohtaisista asioista yleensä.

Vaikka von Boguslawski työskentelee kahden hengen työhuoneessa, tuo hän silti esiin koko tutkimusyhteisön merkityksen nuoren tutkijan arjessa. Väitöskirjatutkija on vielä koulutusasteella yliopistoon ja tarvitsee yhteisöä ympärilleen. Kun jutellaan professorien ja yliopistonlehtoreiden kanssa, opitaan tieteen pelisäännöt ja herätellään yhteistyöajatuksia. Kaikesta omaan alaan liittyvästä ei myöskään tiedoteta sähköpostitse. Tällöin yhteisön merkitys tiedonlähteenä korostuu.

Nuori tutkija on hankalassa asemassa ilman työtilaa, sillä verkostot eivät rakennu itsestään. Verkostoja on myös vaikea rakentaa olematta ihmisten ulottuvilla. Väitöskirjatutkijaan verrattuna väitelleellä tutkijalla on paremmat mahdollisuudet ylläpitää olemassa olevia verkostoja itse – mikäli on saanut sellaisia rakennettua väitöskirjan tekemisen aikana. Von Boguslawski ehdottaakin, että vähimmäisvaatimus tutkimusta tekeville voisi olla jonkinlainen työtila. Etäisyys kollegoiden välillä ei myöskään saisi olla kohtuuttoman suuri. Usein myös professorit haluavat pitää jatko-opiskelijansa lähellä.

Myös luottamus eri tahojen välillä rakentuu siitä, että kuunnellaan ja keskustellaan yhdessä rakentavassa hengessä. Kun yliopisto tähtää huippututkimukseen, tulisi miettiä erityisesti tilojen käytettävyyttä – ei vai säästöjä. •

AGORASSA KESKUSTELTIIN SANANVAPAUSTA, HYVÄSTÄ TIETEELLISISTÄ KÄYTÄNNÖSTÄ JA TUTKIJOIDEN KOHTAAMASTA HÄIRINNÄSTÄ

Anna Sofia Salonen

*Tutkijoiden kohtaama häirintä, vihapuhe, kiusaaminen ja sananvapauden rajoittaminen ovat herättäneet viime aikoina paljon keskustelua. Esimerkiksi Tampereen yliopiston johtamiskorkeakoulun viidessä yliopistossa tehdyn kyselyn mukaan sosiaalinen media on lisännyt yliopistotutkijoiden turvallisuuden kokemusta. Tutkimukseen vastanneista joka neljäs arvioi, että tutkijoiden sananvapauden tila on heikentynyt kahden viime vuoden aikana. Eri-tyisen voimakkaasti tilanteen nähtiin huonontuneen yhteiskuntatieteissä. Näiden alojen vastaajista puolet koki tutkijoiden sananvapauden tilan huonontuneen. Vastaajista 22 prosen-
tilla oli omakohtaisia kokemuksia uhka- ja väkivaltatilanteista työpaikalla.*

Tutkimusetiikka on osa kanslerin tehtäväkenttää

Tutkijoiden työssään kohtaamaa häirintää käsiteltiin myös Helsingin yliopiston tieteentekijät ry:n jo perinteeksi muodostuneessa Agora-keskustelutilaisuudessa. Agora-tilaisuuksien tarjontana on tarjota foorumi yliopistoyhteisön jäsenten väliselle keskustelulle ja erityisesti johdon ja henkilöstön väliselle vuorovaikutukselle ajankoh-
taisten aiheiden äärellä. Tämän kevään Agora-tilaisuus järjestettiin maanantaina 7.5.2018. Mukana keskustelemassa olivat Helsingin yliopiston tutkija **Karin Creutz**, Helsingin yliopiston kansleri **Kaarle Hämeri** sekä Suomen Akatemian strategisen tutkimuksen yksikön tiedeasiantuntija **Milja Saari**. Tilaisuuden juonsi HYT:n varapuheenjohtaja **Tommi Kokkonen**.

Kansleri Kaarlo Hämeri kertoi avauspuheenvuorossaan keskeisistä tehtäväalueistaan, erityisesti tutkimusetiikasta. Eräs tutkimusetiikkaan liittyvä kanslerin tehtävä on hyvän tieteellisen käytännön (HTK) loukkauspyyntöjen käsittely. Loukkauspyyntöjen käsittelyn perustana toimii Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) ohjeistus hyvistä tieteellisistä käytännöistä ja sen loukkausepäilyjen käsittelemisestä Suomessa. Hämeri totesi kanslerin olevan yliopiston toimivaan johtoon verrattuna riippumattoman toimijana hyvä taho tutkimaan HTK-loukkausepäilyjä.

Kansleri kuvasi HTK-loukkausepäilyn tutkintaprosessin etenevät Helsingin yliopistossa seuraavasti: Mahdollisesta HTK-loukkausepäilystä tehdään kirjallinen ilmoitus kanslerille, joka päättää jatkotoimenpiteistä. Mikäli selvityspyyntö on asiallinen, siitä tehdään ulkopuolisen arvioijan toimesta esiselvitys ja raportti. Mahdollisen loukkauksen seurauksista vastaa rehtori.

”

Lisäksi
yliopistolla toimii
tutkimusetiikan
tukihenkilöitä,
jotka neuvovat
yliopistolaisia
tutkimuseettisten
ongelmien
selvittämisessä.

Hämerin mukaan Helsingin yliopistossa suurimmat kysymykset HTK-epäilyihin liittyen koskevat tutkimuksen tekijyyttä ja tutkijoiden roolia tutkimuksessa. Kuten Hämeri puheenvuorossaan huomautti, tekijyyteen liittyvät kysymykset ovat useimmiten sellaisia, että ne tulisi voida mahdollisuuksien mukaan sopia etukäteen niin, että jälkiselvittelyltä välttyttäisiin.

HTK-prosessin kuvauksen lisäksi Hämeri mainitsi puheenvuorossaan kolme Helsingin yliopistossa toimivaa tutkimuseettistä toimikuntaa, ihmistieteiden eettisen ennakkoarvioinnin toimikunnan, Viikin kampuksen tutkimustoiminnan eettisen toimikunnan sekä lääketieteellisen tiedekunnan tutkimuseettisen toimikunnan. Näiltä toimikunnilta voi hakea lausuntoa tutkimuksen eettisiin näkökulmiin liittyen ennen tutkimuksen toteuttamista. Lisäksi yliopistolla toimii tutkimusetiikan tukihenkilöitä, jotka neuvovat yliopistolaisia tutkimuseettisten ongelmien selvittämisessä.

Tutkija jää yksin häirintätilanteessa

HTK-loukkausten seuraukset liittyvät käytännössä usein julkisuuteen: hyvän tieteellisen käytännön loukkaukset tai niiden epäilyt herättävät usein negatiivista julkisuutta ja vaikuttavat kielteisesti tutkijan maineeseen. Tutkintoja mitätöidään HTK-selvityksen perusteella hyvin harvoin. Sen sijaan ”julkisuus tuomitsee”, kuten Hämeri alustuksessaan totesi. Tämä maineeseen ja julkisuuteen liittyvä ulottuvuus tekee HTK-prosessista ikävä kyllä myös potentiaalisen häirinnän välineen.

Kanslerin alustuksen jälkeen tilaisuudessa käytivät puheenvuoron Helsingin yliopistossa naisten ja miesten palkkatasa-arvosta väitellyt Suomen Akatemian strategisen tutkimuksen yksikön tiedeasiantuntija Milja Saari sekä maahanmuuttoa, rasismia ja turvallisuutta tutkinut Helsingin yliopiston tutkija Karin Creutz. He kertoivat kumpikin omista kokemuksistaan Helsingin yliopiston HTK-epäilyprosessissa.

Saari kertoi joutuneensa vastaamaan HTK-prosessissa perättömään syytökseen väitöskirjaansa koskien. Hän ei saanut vastineiden laatimiseen tukea yliopistolta. Lisäksi käsittelyprosessi oli hidas. Creutz kertoi tapauksesta, jossa tutkijat olivat joutuneet HTK-epäilyn kohteeksi käytyään julkisuudessa kriittistä yhteiskunnallista keskustelua tutkimustuloksista. Myös tässä tapauksessa prosessi vei kohtuuttomasti aikaa, eivätkä tutkijat saaneet kaipaamaansa tukea yliopistolta. Kummassakin tapauksessa hyvän tieteellisen käytännön loukkausepäilyt osoittautuivat selvityksen myötä aiheettomiksi.

Saari korosti, että HTK-epäilyjen käsittely puolueettomassa ja riippumattomassa prosessissa on hyvä asia. Kummassakin puheenvuorossa nousi kuitenkin esiin, että HTK-epäilypyyntöjä käytetään myös tutkijoiden häirintään ja kiusaamiseen, ja että tällaisissa tilanteissa tutkija saattaa jäädä yksin, vaille yliopiston ja työnantajan tukea. Tutkijoita kannustetaan yhä enenevässä määrin julkiseen keskusteluun. Tutkijoilta vaaditaan yhteiskunnallista vuorovaikutusta ja yliopistot tarjoavat koulutusta esimerkiksi mediassa esiintymiseen. Esitettyjen tapausten perusteella yliopistolla ei kuitenkaan näytä olevan valmiuksia ja tukea mahdollisten ongelmien ilmetessä, vaan tutkijan on kannettava julkisuuden kielteiset seuraukset itse.

Jatkuu seuraavalla sivulla ->

Kuinka yliopisto voisi tukea tutkijaa?

Keskustelussa Saari kysyi, mitä välineitä yliopistolla on perusteettomien HTK-epäilyjen karsimiseksi ja perkaamiseksi siten, että prosessin riippumattomuus säilyy. Hämerin mukaan kanslerin rooli on selvittäjän rooli. Yksi mahdollinen tukea antava taho ovat tutkimusetiikan tukihenkilöt, joiden puoleen voi kääntyä myös HTK-tapauksissa. Hämeri peräänkuulutti lisäksi yleistä tietoisuuden nostattamista: Yliopistolaiset tuntevat eettisiä näkökulmia huonosti, eivätkä tiedä, minkälaista tukea on tarjolla.

Saari ja Creutz peräänkuuluttivat käytännöllisen tuen lisäksi laajempaa keskustelua aiheesta. He toivoivat, että yliopisto ottaisi kantaa siihen, ettei HTK-ilmoitus voi olla painostuskeino tai keino hil-

jentää tutkijoita. Saari huomautti, että kiusaamis-, häirintä- ja vaientamistarkoituksissa tehdyt tutkintapyyntö ovat yhteiskunnan resurssien hukkaan heittämistä. Creutz puolestaan painotti, että kannanoton puute viestittää, ettei työntekijällä ole takanaan organisaation tukea.

Keskustelun kuluessa puheenjohtaja kysyi, mikä on median vastuu tutkijoihin julkisen keskustelun seurauksena kohdistuvan epäasiallisen kohtelun suhteen ja mikä on akateemisen yhteisön rooli tämä vastuun penäämisessä.

Hämerin mukaan yliopistossa arvostetaan sananvapautta niin paljon, ettei mediaa haluta suitsia. Sen sijaan hän kysyi, kuinka tutkimusyhteisö voisi yh-

dessä tuoda yliopiston ja tutkijoiden ääntä paremmin julkiseen keskusteluun ja kuinka yliopisto voisi viestiä ulospäin yhtenäisemmällä äänellä. Jos keskustelu yliopiston sisällä on polarisoitunutta, se näyttäytyy ulospäin negatiivisessa valossa.

Creutz esitti toiveen, että yliopisto osallistuu keskusteluun tieteen roolista ja asemasta niin, että äänessä olisivat myös instituutiot ja organisaatiot, eivät vain yksittäiset tieteen tekijät. Saari vastasi Hämerin kommenttiin toteamalla, että yhtenäisyys tulee moninaisuudesta. Yhden äänen hakemisen sijaan olisi liittävä keskustelun määrää ja aktivoiduttava: ”Luu- kut kiinni ei ole vaihtoehto.”

Lisätietoja:

Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2012. http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Sosiaalinen media uusi uhka yliopistojen turvallisuudelle. Tampereen yliopiston tiedote 9.5.2018. <https://www.uta.fi/ajankohtaista/uutinen/sosiaalinen-media-uusi-uhka-yliopistojen-turvallisuudelle>

Tutkimusetiikan tukihenkilöt Helsingin yliopistossa. Flamma: Tutkimusasiat > Tutkimusetiikka. https://flamma.helsinki.fi/portal/home/sisalto?nfpb=true&pageLabel=content_view&nfls=true&placeId=HY276241&contentId=HY363875

TIETEENTEKIJÖIDEN LIITON JA PROFESSORILIITON KEVÄTSEMINAARISSA POHDITTIIN, KUINKA YLIOPISTOISTA SAADAAN SUOMEN PARHAITA TYÖPAIKKOJA

Olli-Pekka Kasurinen

Tieteentekijöiden liiton ja Professoriliiton vuosittainen yhteinen kevätseminaari järjestettiin Pörssitalolla perjantaina 20.4.2018 Kevätseminaarin avasivat Tieteentekijöiden puheenjohtaja Petri Koikkalainen ja Professoriliiton puheenjohtaja Jouni Kivistö-Rahnasto. Tänä vuonna seminaarin teema oli: ”Yliopistoista Suomen parhaita työpaikkoja”.

Aamupäivän aiheena oli parhaan yliopistotyöpaikan menestystekijät. Ohjelma oli jaettu teemoitain useisiin sessioihin, joissa jokaisessa oli kaksi puhujaa. Ensimmäisessä sessiossa Helsingin yliopiston professori Hannu Vartiainen ja Tampereen yliopiston professori Jussi Kivistö puhuivat yliopistojen rahoitusmallista ja toimiiko se, kuten sen on tarkoit-

tu. Vartiainen kertoi kannustimien vaikuttaneen yliopistojen toimintaan siten, että yliopistot pyrkivät tuottamaan mitattavia asioita mahdollisimman paljon. Samaan aikaan mekanismi ei ole tukenut yliopistojen rakennekehitystä. Kivistön mukaan Suomessa yliopistojen julkinen rahoitus on maailman kärkeä, mutta yksityistä rahoitusta on vähemmän. Suomi on kuitenkin jäämässä jälkeen muille teollisuusmaille, joissa nostetaan rahoitusta talouskasvun myötä nopeammin. Suomalainen malli on muihin maihin verrattuna äärimmäisen tulorientoitunut ja OECD kokee Suomen vähäisen perusrahoituksen ongelmaksi.

Toisessa sessiossa Jyväskylän yliopiston professori Johanna Mappes ja Jussi Välimaa puhuivat tutkimuksen ja koulutuksen edellytyksistä yliopistolla.

Molemmat näkivät urapolkujen vahvistamisen tärkeimpänä keinona turvata tutkimus- ja opetushenkilöstön jaksaminen. Mappes korosti henkilöstön olevan tärkein voimavara. Tutkijat tekevät tutkimuksen, eivät yliopistot. Uramahdollisuuksien puute ja apati- an ilmapiiri heikentävät Suomen yliopistoja kansainvälisessä kilpailussa ja johtavat aivovuotoon. Välimaa toivoi, että tutkimuksen ja opetuksen yhdistäminen tapahtuisi instituution tasolla, jolloin osa voisi keskittyä opettamiseen ja osa tutkimukseen.

Kolmannessa sessiossa Itä-Suomen yliopiston tutkimuspäällikkö Tero Karjalainen ja Tampereen yliopiston yliopistonlehtori Elias Pekkola puhuivat hyvästä urajohtamisesta, jossa pitkäjänteisyys ja alaisten kuunteleminen korostuvat. Karjalaisen mukaan yliopistolaiset toivovat erityisesti kohtaavaa ja keskustelevaa johtamista. Johtajan tulisi ymmärtää asiantuntijaorganisaation luonne ja tuntee alaisen- sa, jolloin heidän vahvuutensa palvelisivat työyhteisöä parhaiten. Pekkola korosti hyvää urajohtamista, jotta lahjakkuudet saadaan houkutelua yliopistolle ja heille saadaan luotua urapolku

Aamupäivän viimeisessä sessiossa johtaja Tom Riski Turun yliopistosta ja provosti Kristiina Mäkelä Aalto-yliopistosta puhuivat työhyvinvoinnista, jossa hyvän lähijohtamisen merkitys korostuu. Riski korosti työhyvinvointiin sijoitettujen resurssien antavan moninkertaisen tuoton, sillä työpahoinvointi aiheuttaa tappioita mm. sairaspöissaoloina. Tukeva

esimies ja työyhteisön yhteisöllisyys lisäävät hyvinvointia. Mäkelän mukaan alaiset motivoituvat, jos he kokevat esimiehen ajattelevan heidän parastaan. Kokemus huonosta johtamisesta syntyy, jos alaiset kokevat, ettei heidän tavoitteitaan oteta huomioon. Yhteisön kannalta kehittymiseen pyrkivä työkuultuuri on parempi kuin keskinäinen kilpailu.

Lounaan jälkeen aiheena oli tulevan hallitusohjelman korkeakoulu- ja tutkimuspolitiikka. Ensimmäisenä ääneen pääsi toimitusjohtaja Juha Vekkilä Aula Researchista. Hän esitteli Tieteentekijöiden liiton ja Professoriliiton Aula Researchilta tilaamaa tutkimusta, joka kartoitti puolueiden poliittisen kentän tuntemuksia. Kyselyssä selvisi, että kenttäväestä suurin osa suhtautui myönteisesti yliopistojen nykyiseen määrään ja suurin osa olisi valmiita lisäämään yliopistojen tutkimusrahoitusta. Selvityksen esittelyn jälkeen, aiheesta keskustelivat liittojen puheenjohtajat sekä kansanedustajat Sari Multala (Kok.), Pekka Puska (Kesk.), Outi Alanko-Kahiluoto (Vihr.) ja Pilvi Torsti (SDP). Kansanedustajat suhtautuivat ymmärtäväisesti yliopistojen tilanteeseen, mutta olivat pidättyväisiä konkreettisten lupauksen suhteen.

Lisätietoja:

https://tieteentekijoidenliitto.fi/media/tiedotteet/puoluekysely_yliopistojen_maara_on_sopiva_duaalimallin_jatkolle_puolto.2960.news

STRIKE AT UK UNIVERSITIES

Matti Eräsaari

While the University of Helsinki was undergoing its one-day strike in February, British universities went through a fourteen-day strike, spread over four weeks. We provide a brief synopsis for those who missed what the UK strike was about and how it was executed.

Why?

In 2017, Universities UK (UUK), a body that represents the majority of higher education employees in the United Kingdom, proposed changes to university employees' established pension benefits. They announced that the current pension arrangement under the private Universities Superannuation Scheme (USS), is running a deficit while facing a significant rise in the cost of future pensions. Universities UK proposed that the current system of guaranteed pension benefits should be replaced by a defined contribution scheme, where retirement income would depend on returns from money invested in the stock market. The Universities Superannuation Scheme involves mainly employees of UK's older universities, those established before 1992.

According to a report commissioned by the University and College Union (UCU), employees just beginning their careers would be the hardest hit, seeing their pensions slashed by about 40 per cent should the proposed changes take place. Employees who have been paying into the scheme for longer periods would also face cuts, though less severe. Universities UK, in turn, highlighted that contributions paid into the USS would have to rise by approximately £1 billion per annum to maintain the current level of benefits, and pointed out that doing so would mean finding the necessary money elsewhere – teaching and research – and thus lead to redundancies.

The University and College Union responded to the proposed changes by balloting union members' willingness to take industrial action. In January 2018, UCU reported that 88 per cent of the members

“ In terms of accomplishments, the strike clearly makes it possible for future negotiations to proceed on mutually established ground, though no actual solution has been found, which also leaves the door open for further industrial action in one year's time.

who took part in the vote were in favour of strike action. UCU announced that sixty-one universities affected by the proposed pension cuts would be hit with a wave of strikes and other industrial action, should the negotiations over the pension issue be unsuccessful. Other action would include “union members working strictly to their contract”.

Photo by Sabrina Mazzeo on Unsplash

How?

The strike began on February 22nd. The planned fourteen-day strike followed an escalating pattern: two days on the first week, three on the next, then four and finally five days on the week starting on March 12th. Institutions with reading weeks coinciding with strike days rescheduled their strike days for greater impact. According to UCU estimates, approximately 575,000 teaching hours would be lost during the strikes that would affect over one million students.

The National Union of Students (NUS) expressed its support for the striking university staff in a joint statement from the by NUS president and UCU General Secretary. In addition to expressing solidarities, NUS asked its members to participate in local demonstrations and make complaints about the impact of the strike on their learning. Students also demanded reimbursement from their universities for the strike days. At the start of the strike it was reported that the number of petitions was rising at the rate of 10,000 a day (Guardian 20. February), by March 5th the BBC reported that about 126,000 students had signed petitions calling for fee refunds.

On March 13th, the local branches of UCU soundly rejected a proposal drawn up at the negotiations between Universities UK and the University and College Union. Meanwhile, plans

were underway for another 14 days of strikes, designed to coincide with the exam and assessment periods between April and June. The UCU also called those of its members who were external examiners at strike universities to resign their positions in order to cause universities a number of specific problems around the setting and marking of exams.

What?

On April 13th, members of the University and College Union voted with a 2:1 majority to accept a second agreement between the UCU and UUK. Where the first, rejected deal had sought to moderately raise the percentage paid into the pension scheme by employers and employees alike, the second sought a more comprehensive solution through a thorough re-evaluation of the existing pension scheme. To accomplish this, both sides have now nominated their experts for a joint panel seeking to assess the valuation of the USS fund. To allow this to happen, the current deal will remain in place until at least April 2019. In terms of accomplishments, the strike clearly makes it possible for future negotiations to proceed on mutually established ground, though no actual solution has been found, which also leaves the door open for further industrial action in one year's time. •

EURODOC CONFERENCE 2018 DISCUSSED TOPICAL ISSUES CONCERNING THE EARLY CAREER RESEARCHERS' CAREER PROSPECTS

Anna Sofia Salonen

The Finnish Union of University Researchers and Teachers (FUURT) and the European Council of Doctoral Candidates and Junior Researchers (Eurodoc) organized the Eurodoc 2018 conference in Tampere, Finland, in April 18–19, 2018. Eurodoc is an international non-profit organisation that aims to represent and consolidate the community of doctoral candidates and junior researchers in Europe in their pursuit of a decent professional life. The FUURT has been a Eurodoc member for ten years. This year, the Eurodoc conference was held in Finland for the first time.

The theme of the conference was “Research career – a living dream?”. The two-day conference consisted of numerous presentations where invite speakers from research and higher education policy makers in Finland and Europe, universities, funding institutions and businesses – including early career

researchers themselves – discussed the challenges and possibilities faced by the early career researchers in Europe today. The themes of the panels included, for example, policy making, doctoral training, career development, topical labor market and mobility issues and insights into the working conditions and mental health of early career researchers.

The HUART representatives in the FUURT Early Stage Researchers' Work Group participated in planning and organizing the event. The University of Tampere served as the venue for the conference. The conference was sponsored by the Finnish Ministry of Education and Culture, FUURT and the City of Tampere together with several Finnish universities. The University of Helsinki did not participate in supporting the event. •

Photo by [Luca Idrobo](#)

HYT toivottaa jäsenilleen liikunnallista kesää! HYT tukee jokaista jäsentään 50 eurolla yliopistoliikunnan UniSportin kausikortin hankinnassa. [Lue lisää täältä.](#)

HYT önskar sina medlemmar en sportig sommar! HYT stöder varje medlem med 50 euro för UniSport-säsongskortet.

[Läs mer här.](#)

HUART wishes you sporty summer time! HUART supports each of its member with 50 euros in purchasing a Unisport 12 months training card. [Read more here.](#)

HELSINGIN YLIOPISTON TIETEENTEKIJÄT RY
FORSKARFÖRENINGEN VID HELSINGFORS UNIVERSITET
HELSINKI UNIVERSITY ASSOCIATION OF RESEARCHERS AND TEACHERS